

Skýrsla starfshóps
um jafnt búsetuform barna á tveimur heimilum

ÞÓRHILDUR LÍNDAL

12. NÓVEMBER 2015

Verkefni starfshópsins

- ▶ Þingsályktun frá 12. maí 2014.
- ▶ Kanna leiðir til að jafna stöðu foreldra.
- ▶ Útfæra leiðir.
- ▶ Taka afstöðu til:
 - ▶ Tvöfalt lögheimili?
 - ▶ Annað fyrirkomulag jafnrar búsetu?

Vinna starfshópsins

- ▶ Ítarleg könnun á gildandi lögum og reglugerðum.
- ▶ Sérfræðingar.
- ▶ Hagsmunaaðilar.
- ▶ Norrænn réttur.
- ▶ Rannsóknir.

Niðurstöður starfshópsins

- ▶ Aðstöðumunur verulegur:
 - ▶ Ákvarðanataka í málefnum barna.
 - ▶ Framfærsla og meðlag.
 - ▶ Opinber stuðningur.
 - ▶ Skráning í þjóðskrá.
- ▶ Jöfn staða foreldra og réttur barns.

Niðurstöður starfshópsins

Ákvarðanir í höndum lögheimilisforeldris	Meðlag / sérstakt framlag í þágu barns	Opinber stuðningur á grundvelli skráningar lögheimilis	Stuðningur sveitarfélaga á grundvelli skráningar lögheimilis	Skráning hjá þjóðskrá ofl.	Verklag ýmissa stofnana og fyrirtækja
<p>Afgerandi ákvarðanir um daglegt líf barns, svo sem:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Búseta innanlands -Leikskóla, grunnskóla og daggæslu -Venjuleg og nauðsynleg heilbrigðisþjónusta 	Lögheimilisforeldri getur krafist meðlags	Barnabætur	<ul style="list-style-type: none"> -Húsaleigubætur -Styrkir vegna tómstunda -Þjónusta við fötluð börn -Félagslegt húsnæði 	Lögheimilisforeldri er skráð en ekki umgengnisforeldri	Í vissum tilvikum er skráning lögheimilis skilyrði fyrir váttryggingavernd
	Heimilt er að úrskurða þann sem er meðlagsskyldur til að inna af hendi sérstök framlög vegna útgjalda við skírni barns, fermingu, gleraugnakaupa, tannréttinga, vegna sjúkdóms, greftrunar eða af öðru sérstöku tilefni.	<ul style="list-style-type: none"> Mæðra- og feðralaun -Hjálpartæki fyrir fötluð börn -Bifreiðakaup vegna hreyfihamlaðra barna -Niðurfelling bifreiðagjalda -Námslán -Vaxtabætur 			

Niðurstöður starfshópsins

- ▶ Tvöfalt lögheimili.
 - ▶ Meginreglan; eitt lögheimili.
 - ▶ Frávik – veigamikil rök nauðsynleg.
 - ▶ Varhugavert fordæmi / andstaða umsagnaraðila.
 - ▶ Hvergi á Norðurlöndum.
- ▶ Önnur leið betri.

Niðurstöður starfshópsins

- ▶ Skipt búseta barns.
 - ▶ Valmöguleiki í Noregi (delt bosted) og Svíþjóð (växelvis boende).
 - ▶ Rannsóknir um vellíðan barna.
 - ▶ Hentar ekki öllum börnum.
 - ▶ Gott samstarf foreldra og nálægð heimila.

Meginniðurstaða starfshópsins

- ▶ Nýtt heimildarákvæði í barnalög.
 - ▶ Samningur milli foreldra um skipta búsetu barns.
 - ▶ Ákveðin skilyrði þarf að uppfylla.
 - ▶ Ekki unnt að úrskurða eða dæma skipta búsetu barns.

Meginniðurstaða starfshópsins

- ▶ Fimm meginþættir skiptrar búsetu:
 - ▶ Ákvarðanir teknar í sameiningu.
 - ▶ Opinber stuðningur skiptist jafnt á milli foreldra.
 - ▶ Þjónusta og stuðningur sveitarfélaga skiptist jafnt á milli foreldra.
 - ▶ Meðlag fellur sjálfkrafa niður.
 - ▶ Skipt búseta skráð í Þjóðskrá Íslands.

Nánar um skipta búsetu

- ▶ Skilyrðin:
 - ▶ Sameiginleg forsjá.
 - ▶ Samkomulag um lögheimili barns.
 - ▶ Gott samstarf foreldra.
 - ▶ Nálagð heimila.
 - ▶ Staðfesting sýslumanns.
 - ▶ Ráðgjöf.

Nánar um skipta búsetu

- ▶ Brostnar forsendur:
 - ▶ Ágreiningur, átök og ósætti.
 - ▶ Sýslumaður – sáttameðferð.
 - ▶ „Erfitt inn – auðvelt út“?

Nauðsynlegar breytingar

▶ Lög og reglugerðir.

- ▶ Barnalög nr. 76/2003 með síðari breytingum varðandi skipta búsetu og framfærslu barna.
- ▶ Lög um tekjuskatt nr. 90/2003 varðandi greiðslu barna- og vaxtabóta.
- ▶ Lög um félagslega aðstoð nr. 99/2007 og ákvæði reglugerðar nr. 540/2002 varðandi mæðra- og feðralaun.
- ▶ Lög um félagslega aðstoð nr. 99/2007 og ákvæði reglugerðar um fjárhagslega aðstoð við framfærendur fatlaðra og langveikra barna nr. 504/2007, varðandi umönnunargreiðslur.
- ▶ Lög um félagslega aðstoð nr. 99/2007 og ákvæði reglugerðar um styrki og uppbætur til hreyfihamlaðra einstaklinga vegna bifreiða nr. 170/2009, varðandi bifreiðakaup fyrir fötluð börn.
- ▶ Lög um sjúkratryggingar nr. 112/2008 og ákvæði reglugerðar um styrki vegna hjálpartækja nr. 1155/2013 varðandi hjálpartækni fyrir fötluð börn.
- ▶ Lög um lánasjóð íslenskra námsmanna nr. 21/1992 og ákvæði úthlutunarreglna varðandi viðbótarframfærslu vegna barna.
- ▶ Lög um húsaleigubætur nr. 138/1997 varðandi húsaleigubætur.
- ▶ Lög um lögheimili nr. 21/1990 vegna skráningar skiptrar búsetu.

▶ Þjóðskrá.

Aðrar breytingar

- ▶ Foreldrar sem falla ekki undir skipta búsetu.
 - ▶ Frumvarpsdrög um nýtt meðlagskerfi (2010).
 - ▶ Frumvarp til laga um húsnæðisbætur (2014).
 - ▶ Barnatryggingar (2009).
 - ▶ Einföldun bóttakerfis – stuðningur við börn í tekjulágum fjölskyldum (2015).
 - ▶ Drög að tillögu til þingsályktunar um fjölskyldustefnu til 2020.